

İFADE ÖZGÜRLÜĞÜNE VURULMUŞ PRANGA: SİMGESEL ŞİDDET

Özgür AYDIN*

ÖZET

Bir bilimin felsefesini yapabilmenin ilk koşulu düşünebilme yeteneğine sahip olmaktır. Bir bilim hakkında düşündüğümüzü başkalarının anlayabilmesini sağlayacak olan ise düşüncelerimizi ifade edebilmemizdir. Düşüncelerimizi ifade etmekte elimizde ve kontrolümüzde olmayan nedenlerden kaynaklanan engeller var ise bu engelin ne olduğunu tespit etmemiz gerekir. İlk aşamada düşüncelerimizi engelleyen şeyin ne olduğunu bulup elle tutmaya gözle görmeye çalışırız; ancak bir sonuca ulaşamayabiliriz. Biz ifade özgürlüğünü engelleyen elle tutulmayan gözle görülmeyen bir şiddetin var olabileceği şüphesinden yola çıkarak, ifade özgürlüğüne değinecek ve onu engelleyebilmesi kuvvetle muhtemel olan simgesel şiddet kavramı üzerinde duracağız. Simgesel şiddetin bize uygulanmasına örnek olabilecek olaylara değinerek bildirimiz tamamlayacağız.

ANAHTAR SÖZCÜKLER

İfade özgürlüğü, Simgesel şiddet

* Arş. Gör., Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi.

I. GİRİŞ

İnsanın bir eylemi yapmasını, yapmamasını ya da bir eylemin yapılıp yapılmaması gerektiği hususunda fikrini ifade etmesini kendi isteği dışında zorlayan bir şey var ise bu şey üzerinde durulup düşünülmelidir. Bu şey elle tutulup gözle görülen bir olgu olabileceği gibi nereden geldiği, neden geldiği belli olmayan elle tutulmayan gözle görülmeyen bir olgu da olabilir. Ayrıca insanın kendi isteği dışında bir davranış sergilemesine sebep olan şey bir hakka dayanabileceği gibi herhangi bir hakka dayanmaksızın bir başka varlığın çıkarlarına hizmet de ediyor olabilir. Eğer ki insanın davranışını etkileyen bu şey bir hakka dayanıyorsa meşrudur¹ fakat nereden geldiği ve neden geldiği de davranışa zorlanan insan tarafından bilinmemektedir. Bu durum psikoloji, sosyoloji ya da bir başka bilimin konusu olabilir fakat hakka dayanmayan ve insanı kendi isteği dışında davranmaya veya davranmamaya zorlayan şey hukuk bilimini ilgilendirmelidir.

Bizi, kendi düşüncelerimizin ve ifade etmek istediklerimizin dışında bir tutuma iten şey hakka dayansın ya da dayanmasın zorlama içerir. Bu zorlama hakka dayanmıyor ise şiddet ile açıklanabilir. İşte bu şiddetin, birey veya toplum üzerinde uygulanarak ifade özgürlüğünü kısıtlayabilme, hatta tamamen ortadan kaldırabilme şüphesinden yola çıkacağız. Bildirimizde ifade özgürlüğüne, ifade özgürlüğünü kısıtlayabileceğini düşündüğümüz simgesel şiddet kavramına ve simgesel şiddet içerdiğini düşündüğümüz örnek olaylara yer vereceğiz.

II. İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ

İfade özgürlüğü kavramının bir makalede alt başlık olamayacak kadar derin ve geniş bir kavram olduğunun, tarihi bir gelişiminin varlığının farkındayız. Ancak; insani bir özgürlüğün kısıtlanmasının, insanı diğer canlılardan ayıran en önemli özelliği olan düşünmeyi engellemek, eğer bu mümkün değil ise düşünen insanın bu düşüncesini ifade etmesini engellemekten başladığına inandığımızdan ifade özgürlüğü kavramına değinme ihtiyacı duyduk.

İnsani bir özgürlüğü kısıtlamanın ilk aşaması olabileceği ihtimali ile insanı diğer canlılardan ayıran temel özelliği olan düşünce özgürlüğünün kısıtlanmasının mümkün olup olmadığını ele almalıyız. Teknik olarak bakıldığında düşünce özgürlüğü bir birleşik kelime olup düşünce ve özgürlük isimlerinin birleşmesinden meydana gelen bir isim tamlamasıdır. Düşünce, uzay ve zamanın ötesinde, öznenin dışında, kendiliğinden var olan, duyularla değil yalnızca ruhen

¹ Burada meşruluğun dayandığı hak kavramı herhangi bir norma dayandığı gerekçesiyle kazanılmış haklılık değil, esas olarak insanın dışında var olduğunu kabul ettiğimiz değer anlamıyla bir nedene dayandığı için kazanılan haklılık durumudur.

algılanabilen asıl gerçeklik, mütalaa, fikir ide, idea olarak; özgürlük ise herhangi bir kısıtlamaya, zorlamaya bağlı olmaksızın düşünme veya davranma, herhangi bir şarta bağlı olmama durumu serbestisi olarak ilk anlamları ile dilimizde yer almaktadır. (<http://tdk.gov.tr>) Düşünce kavramının dilimizdeki ilk anlamında verilen açıklamasından anladığımız kadarıyla, bu kavramın kontrolü öznenin kendisinin dahi dışındadır. Öyle ise böyle bir durumun özgürlüğü, kontrol edilemeyen durumun kendi içinde saklı olup hiçbir şekilde daha fazla sağlanamaz ya da daha fazla kısıtlanamaz diyebiliriz. Peki, düşüncenin gelişimine katkı sağlayacak bir şey yok mudur? Bu sorunun bizce en üste yazılacak cevabı bilgidir. Bilgi; üzerine çok fazla değinilebilecek bir kavram olsa da bir cümleye indirilecek yaklaşık tanımıyla, öznenin amaçlı yönelimi sonucunda, özne ile nesne arasında kurulan ilişkinin ürünü olan şeydir. (Yıldırım, <http://felsefe.gen.tr>) O halde düşünce özgürlüğü kısıtlanamasa da düşüncüyü geliştirecek olan bilgi ediniminde nesne ve özne arasına girilerek düşüncenin gelişimi kısıtlanabilir. Bizce bu noktada nesne ve özne arasına girmenin en kolay yolu ikili arasındaki iletişimin kesilmesidir. Öznenin nesne ile iletişiminin kesilmesi ise öznenin nesneye erişiminin kesilmesi ya da öznenin kendinde olan bilgiyi, kendini bir başka özne için nesne durumuna getirerek erişirmesinin kesilmesi ile gerçekleştirilebilir. Öznenin kendinde bulunan bilgiyi bir başka özneye erişirmesi; anlatım, deyiş, söyleyiş, dışa vurum yöntemleri ile gerçekleştirebilir ki buna da dilimizde ifade denir. (<http://tdk.gov.tr>) İfade, tanımından da anladığımız kadarıyla, kişinin kendi kontrolünde olan bir durumdur. Kişi düşünce dünyasında oluşan fikirlerden ifade etmek istediğini ifade eder, ifade etmek istemediğini ifade etmez. O halde bir kısıtlama uygulanacak ise ifade özgürlüğüne ya da düşüncenin gelişimi aşamasında bilgiye ulaşma özgürlüğüne uygulanabilir.

İfade özgürlüğü kavramının dilimiz açısından incelemesini yaptıktan sonra, uygulamada ne anlama geldiğini sorgulamalıyız. Bilindiği üzere Anayasamızın 25. maddesi, düşünce ve kanaat hürriyeti, 26. maddesi düşüncüyü açıklama ve yayma hürriyeti başlıkları ile düzenlenmiştir. (Türkiye Cumhuriyeti Anayasası) Bizce, madde başlıklarından da anlaşılacağı üzere yasa koyucu düşünce ve ifade özgürlüğü kavramlarının farklı kavramlar olduğu düşüncesi ile hareket etmiştir. Yasa koyucu 25. madde’de “Herkes, düşünce ve kanaat hürriyetine sahiptir. Her ne sebeple olursa olsun kimse, düşünce ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamaz...” diyerek düşüncenin iç dünyada gerçekleştiğini ve dış dünyaya açıklamaya zorlanamayacağını belirtmiştir. 26. madde’de ise “Herkes, düşünce ve kanaatlerini söz, yazı, resim veya başka yollarla tek başına veya toplu olarak açıklama ve yayma hakkına sahiptir. Bu hürriyet resmi makamların müdahalesi olmaksızın haber veya fikir almak veya vermek serbestliğini de kapsar...” diyerek dış dünyada gerçekleşen ifade hürriyetini ve kapsamını belirtmiştir. Düşünce özgürlüğü ve ifade özgürlüğü kavramlarının farklı anlamlarda olduğu pozitif hukukumuz açısından da bir gerçektir. Ancak; istese de kısıtlayamayacağı düşünce özgürlüğü kavramının yasa koyucunun bir lütfüymüş gibi ayrı bir madde altında düzenlenmesi ve bu özgürlüğü kendisi sağlamış gibi bir role bürünmesi manidardır. Yasa koyucunun düşüncüyü kısıtlamayacağını ayrı bir maddeye koyarak belirtmesinin sebebi düşüncenin gelişimine katkı sağlayacak olan bilgi edinimine ve ifade özgürlüğüne kısıtlama getirecek olmasındandır. Nitekim Anayasanın 26. maddesi ifade

hürriyetini serbest kıldığı birinci fıkrasının son bendinde, “...Bu fıkra hükmü, radyo, televizyon sinema veya benzeri yollarla yapılan yayımların izin sistemine bağlanmasına engel değildir.” diyerek kısıtlamaların olabileceğini belirtmiş ve maddenin ikinci, üçüncü fıkralarında da ifade özgürlüğünü kısıtlayıcı düzenlemelerin olabileceğinin sinyallerini vermiştir.

Düşünce özgürlüğü ve ifade özgürlüğü kavramları doktrinde de anlamları bakımından tartışılan bir noktadadır. İfade özgürlüğü kavramı yerine düşünce hürriyeti, düşün hürriyeti, fikir hürriyeti, düşünce ve tartışma hürriyeti gibi örnekleri daha arttırılabilecek birçok kavram kullanılmaktadır. (Okumuş, 2007:34) Bizce uygulama açısından da, kelimenin dilimizde kullanım şekli ile zihinde uyandırdığı ilk anlam bakımından da ifade özgürlüğü ve düşünce özgürlüğü kavramları birbirinin yerine ikame edilemeyecek kavramlar olup her ikisinin de yerli yerince kullanılması gerekmektedir. Bazılarına göre; bütün bu ayrımın özü düşünce özgürlüğünü keyfi bir takım sınırlamalara bağlı tutmak ve fikir suçlarının olabileceğini öngörmekten geçmektedir.(Tanör,1979:83) Ancak; saik itibari ile başkalarınca kötüye kullanılma olasılığı taşısa da, bilimsel gerçeklik bakımından iki kavram arasındaki farklılığın görülerek tartışılması yerinde olacaktır.

Yukarıdaki açıklamaların tamamında vurgulamak istediğimiz nokta sosyolojik ya da hukuki açıdan tartışılması gereken konunun düşünce özgürlüğü değil, düşüncenin gelişimine katkı sağlayan bilgiye ulaşma özgürlüğü ve ifade özgürlüğü kısıtlanmalı mıdır kısıtlanmamalı mıdır noktasından yürütülmesi gerektiği düşüncesinin ortaya konma çabasıdır. Toplum; iftira veya hakaret içermeyen fikirlerini dış dünyaya ulaştıran bir varlığın bu ifadeleri sonucunda şok olup, saldırganlaşıp kamu yararına zarar verebilir mi? Bir kişi ya da topluluğun ifade ettiği düşüncelerin neticesinde, bir değer gerçekten değerliymiş değersizleşebilir mi? Ya da bir kişi; bir gerçekliğe, hakikate ulaşmış durumdayken, insanlığın yıllardır inandığı ama gerçek olmayan bir duruma aykırı diye, insanlık tepki vermesin, insanlığın duyguları yıkılmasın diye bu düşüncesini ifade ederken sınırlandırılmalı mıdır? Toplum; bir kişi kendi duygularına aykırı söylemde bulundu diye saldırganlaşıp, aykırı fikri bastırıp, ifade edilmemesi için önlemler alırsa gerçekten de rasyonel mi davranmış olur? Bizce ifade hürriyetinin kavramsal olarak yerini belirledikten sonra yapılması gereken bu uluorta gezinen soruların cevabının aranmasıdır.

Uygulama yukarıda sıraladığımız sorulara ifade özgürlüğünü sınırlandıran birçok düzenleme koyarak cevabını vermiştir. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ya da diğer birçok devletin anayasaları, kanunları ifade özgürlüğünün sınırlandırılmasına ilişkin hükümler taşımaktadır. Yani uygulama genelinde ifade özgürlüğünün sınırlandırılması gerektiği yönünde yaklaşım sergilenmiştir. Bununla birlikte düzenlemelerin birçoğu ifade özgürlüğünü bazı açılardan sınırlandırmanın haklılık yönünün olabileceği ve fakat bazı açılardan sınırlandıramayacağı bakışı ile ifade özgürlüğünü sınırlandırmayı koşullara bağlamıştır. Örneğin Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi 10. maddesinde, ifade özgürlüğünü sınırlandırmanın koşulu olarak sınırlandırmanın kanun ile olması, sınırlandırmanın meşru ve haklı bir amaca dayanması, sınırlandırmanın

demokratik bir toplumda gerekli ve orantılı olması şartlarını ortaya koymuştur. Bizce ifade özgürlüğünü sınırlandırmanın sınırlandırması olarak ortaya konulan bu koşulların hemen hemen hepsi iktidarı eline geçirenlerin rahatlıkla esnetebilecekleri muğlâk normlardır. Kaldı ki hakaret, iftira, yalan beyan gibi söylemler dışarıda tutulmak şartı ile ifade özgürlüğünün sınırlandırmasında bizce somut ve haklılık payı olabilecek bir norm da düzenlenmez. Uygulamada yer alan bu muğlâk ifadeler, iktidarı elinde bulunduran güç odaklarının ifade özgürlüğünü sınırlandırılmasında bir sınırlandırma getirmeyip daha da kuvvetlenmesine sebep olmaktadır. İfade edeceği düşüncesinin, bu muğlâk düzenlemelere aykırı olabileceği şüphesiyle hareket eden birey veya toplum; aslında hiç mi hiç sınırlandırma olmayan, normal gündelik konuşmalarında dahi, acaba iktidarı elinde bulunduranlara aykırı bir ifade mi olur korkusuyla konuşmaktan korkar hale gelmektedir. Bu muğlâk düzenlemeler birey veya toplum üzerinde gözle görülmeyen elle tutulmayan, ne kadar büyük olduğu belli olmayan bir şiddetin uygulanmasında kolaylık sağlamaktadır.

III. SİMGESEL ŞİDDET

Şiddet kavramı üzerine çeşitli sosyolojik çalışmalar yapılmış ve tanımlama konusunda farklı yaklaşımlar sergilenmiştir. Bu yaklaşımların altında yatan sebeplerden birisi şiddetin farklı ortamlarda, farklı tiplerde ortaya çıkmasıdır. Bir diğer sebep de sürekli değişime uğrayan toplumla beraber şiddet olgusunun da sürekli olarak değişime ve dönüşüme uğruyor olmasıdır. (Özsöz,2009:23-31) Ancak her ne kadar değişime ve dönüşüme uğrasa da canlıların varlığının başlangıcından günümüze şiddetin varlığı da yadsınamaz bir gerçektir. Bir tanımına göre, biri veya bir grup, bir diğerine veya gruba yönelik, onların bedensel veya törel bütünlüğüne, mallarına veya simgesel kültürel değerlerine zarar verecek şekilde davranırsa bu şiddettir. (Gümüş,2006:13-38) Bir başka tanıma göre şiddet; sertlik, sert ve katı davranış, kaba kuvvet kullanmaktır. (Kocacık, 2001:1-7)

Bütün bu tanımlar arttırılabilir; fakat bizim, neyin şiddet olup neyin şiddet olmadığı ayrımını yapmamızı sağlayacak olan ve bize şiddetin en doğrudan en alışılmış imajını verecek olan akıldır. (Raynaud v.d., 2011:847) Eğer insan, şiddetin ne olduğu konusunda ayırım yapabilecek bir akla sahip değilse, sürekli dönüşüm içinde olan şiddetin etkisi altında olup olmadığını anlayamaz ya da anlayabilmesi uzun zaman alır.

Şiddet bir insan üzerinde farklı sebeplerle ve amaçlarla uygulanabileceği gibi, uygulanırken şiddeti gören insanın en çok bel bağladığı hatta hiç ummadığı araçlar kendisi aleyhine kullanılıyor olabilir. İfade özgürlüğünün en çok önem arz ettiği medya ve sanat çalışmalarında, asıl olanın bu aktiviteler aracılığı ile insanın ifade özgürlüğünün kısıtlanması gayesi olduğunda bunu anlayabilmek insan için çok zordur. Bu durum kendinizi özgürce ifade etmeye çalışırken kullandığınız araçların esasen başkalarının çıkarlarına hizmet eden birer silah olmasından başka bir şey değildir. Spor, sinema, film, gibi ortamlarda açık örtülü görüntüler vererek korku ve risk taşıma duygusu yükleyen ve belki de en kalıcı tür olan şiddete dolaylı şiddet, sembolik şiddet, simgesel şiddet gibi isimler verilmektedir. (Gümüş,

2006:13-38) Görsel, işitsel ve yazılı medyanın olağan üstü güçlenmesi, oligarşik iş birliği ve iş bölümü yoluyla tek başlı ve çok kollu bir ahtapota dönüşerek bireyi ve toplumu kapsamına alması, korku ve şiddete bürünmüş bir dünya propagandası yaparak bunun dışında bir var oluşun imkansızlığı duygusuna sürüklemesi, bireyi korkularıyla kafese alması, düşünene düşüncesini kendisine yönelmiş olgu ve olaylar olarak yaşatması, simgesel şiddetin sanırım bir cümlede anlatılabilecek en güzel betimlemesi şeklinde kabul edilebilir. (Ökçesiz,2003;28) Bu bahsedilen duruma düşürülen birey ya da toplumun çıplak gözle bir çırpıda göremediği demir parmaklıklar, aslında insanın ifadesine vurulmuş kırılması en zor prangadan başka bir şey değildir. Bizce tarihi süreçte de günümüzde de insanın en korktuğu ve aleyhine ifade kullanmakta en çok zorlandığı olgu ve olaylar hep elle tutamadığı gözle göremediği ve fakat her tarafını sarmış olan büyüklüğü konusunda fikir edinemediği bu simgesel, soyut şiddetler olmuştur.

Simgesel şiddetin ifade özgürlüğümüzün kısıtlanmasına ve belki de içimizden birinin çok iyi bildiği ama birbirimizle paylaşmadığı değerli bilgilerin iç dünyalarımıza hapsedilmesine sebep olduğu ortadadır. Bu şiddet türünün daha iyi anlaşılmasına fayda sağlayacağını düşündüğümüz bir kaç örneği değerlendirmek bizce yerinde olacaktır.

Bilindiği üzere Osmanlılarda; bir taraftan devletin iç ve dış işlerini, saltanatı ilgilendiren her şeyi, diğer taraftan fertlerin her türlü müracaat ve şikâyetlerini inceleyen, müzakere eden ve karara bağlayan bir çeşit bakanlar kurulu gibi çalışan müesseseye Divan-ı Hümayun denirdi. (Cin, Akgündüz, 2011: 237) Divan-ı Hümayun'un çalışma şekli ve azaları ve salahiyetleri Fatih Sultan Mehmed'in teşkilat kanunnamesinde etraflıca anlatılmıştır. (Ekinci, 2008: 248) Halkı ve devleti ilgilendiren kararların görüşüldüğü Divan-ı Hümayun'a önceleri bizzat padişah ya da padişahın hastalık veya sefer gibi sebeplerle katılamadığı toplantılara vezir-i azam başkanlık ederdi. (Cin, Akgündüz, 2011: 237) Fatih Sultan Mehmet döneminin ortalarından itibaren padişah Divan-ı Hümayuna bizzat başkanlık etmemekte, dilerse kubbe altına açılan kafesli bir pencerenin arkasından toplantıyı takip etmekte; gerekirse kafese vurarak müdahale edip, divan mensuplarını arza çağırırmaktaydı. (Ekinci, 2008: 249) Böylece padişah hastalık ya da sefer gibi sebeplerle katılamadığı toplantılara da sanki oradaymış gibi etki edebilmekteydi. Bu durum divan üyelerini ve herhangi bir arza gelen vatandaş padişahın kafesinde olabileceği şüphesine iterek davranışlarına dikkat etmesi duygusuna sürüklemekteydi. Belki de gözüyle gördüğü padişaha daha rahat ifade ve davranış sergileyebilecek olan birey, görmediği ama orada olabileceği şüphesini içinde bulundurduğu kudretli iktidarı daha da kafasında büyüterek soyut ama kırılması imkânsız bir korkuya düşmekteydi.

Günümüzden verilebilecek bir örnek olarak Can Dündar'ın bir köşe yazısı ele alınabilir. ("Eee-devlet fazla oldun!",2012) Dündar köşe yazısında, bir yazarın şahsi bilgisayarında yazmakta olduğu kitabına ilişkin, polisten aldığı telefonda "sakıncalı şeyler yazıyorsun dikkatli ol" uyarısının ardından dehşete kapıldığından bahsetmektedir. Dündar'ın yazısının devamında; yazarın henüz yayınlamadığı bir kitaba ilişkin polisin bilgi almasına inanmadığı ve apar topar yurt dışına kaçtığı,

kitabına yurt dışında devam eden yazarı polisin tekrar arayarak “ben sana sakıncalı şeyler yazıyorsun demdim mi, dikkatli ol seni alacaklar” dediği belirtilmektedir. Bu örnek bizim konumuzda iki türlü değerlendirilebilir. Birinci yönüyle konunun doğru olduğu bahsinden yola çıkacak olursak, karşımızda nasıl bir güç var ki bizim milyonlarca bilgisayarlardan birisinde gerçekleştirdiğimiz çalışmaya haksız ve hukuksuz erişiyor ve bu çalışmayı daha kimseyle paylaşmadan yasa dışı bir beyan olacağı iddiasıyla engellemeye kalkışıyor? Bu olay, doğrudan engellenen bireyin dışında toplumun tamamına yöneltilmiş “sen, bize aykırı bir davranış içindeysen takip edilir ve cezalandırılırsın” tehdidi değil midir? İkinci yönüyle anlatılan olayın gerçek olmadığı bahsiyle yola çıkacak olursak, Dündar’ın bu tutumu yukarıda bahsedilen korku salmak suretiyle toplumun tamamının ifade özgürlüğüne yöneltilmiş bir şiddet değil midir? Anlatılan olay anlatıldığı şekli ile doğru da olsa, yanlış oluşuyla bir olay da olsa topluma karşı yöneltilen bir korku ve tedirginlik duygusu taşıdığı kesindir.

Yukarıda anlattığımız örnekler çok daha bilinen ve şiddet içeren evrensel ve yerel olaylarla pekiştirilebilir. Hollywood filmlerinde yer alan Amerika her şeye muktedirdir dikkatli davranın mesajları içeren kareler, haberimiz veya iznimize olmadan uydudan çekilmiş yatak odalarımızı dahi gösteren fotoğraflar, Türkiye’de gece yarısı insanları evlerinden alarak korku ve tedirginlik duygusu yükleyen diziler, teknik takibi sağlayan telefon dinlemelerinin ve kamera kayıtlarının hukuksuz yere kullanılabilmesi gösteren haberler ile birlikte birçok konu ve olay simgesel şiddetin oturma odamızda, çalışma odamızda, sokakta, her yerde bize uygulandığının birer kanıtını oluşturmaktadır. Aslında iktidar odaklarının mesaj olarak verilen kadar büyük güce sahip olup olmadığı muğlaktır. Nitekim yatak odalarımızın fotoğrafını çeken ve her şeye muktedir olduğunu filmleri ile iddia eden Amerika, 11 Eylül 2001 tarihinde herkesin bildiği ve duyu organlarının çoğundan yoksun bireylere dahi olay anında ulaştırılan saldırıyı yaşamıştır. Bu denli büyük gücün böyle bir saldırıyı gerçekleştirecek olanlardan habersiz olması imkânsızdır. Bütün bu örnek olayların da gösterdiği üzere; ya olduğundan çok daha büyük gösterilen iktidar odaklarının fail olduğu ya da gerçekten güçlü ama adaletiz iktidar odaklarının fail olduğu, ifade özgürlüğümüze haksız yere vurulan soyut bir baskının bulunduğu açıktır.

IV. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Düşünen insanın düşünce özgürlüğü hiçbir şekilde kısıtlanamaz ancak kendi kendine düşünen insandan da kendisi dışında hiçbir varlığa ışık tutması beklenemez. Eğer Descartes “Düşünüyorum o halde varım” diyemeseydi onun düşündüğünden biz haberdar olamazdık. Newton yer çekiminden bahsedemeseydi bugün bekli de hala neyin üzerinde durduğumuzu anlayamazdık. Bir bilimi sevmek ve uğraşmak ya da sevginin bilgisine ulaşmak ancak bildiklerimizi paylaşarak arttırdığımız zaman kolaylaşır ve anlaşılır kılar. Bizim bildiklerimizi birbirimizle paylaşmamızı engelleyen somut şiddetlerin yanında, soyut bir şiddet var ve bu şiddetin toplum ve birey tarafından fark edilebilmesi ve fark edildikten sonra direnilebilmesi somut şiddetin farkına varmak ve somut şiddete karşı direnmekten çok daha zor.

Haksız ve soyut şiddetin uluorta gezindiği, her zaman her yerde uygulanabildiği tespitinden sonra haksız yere şiddeti uygulayanların cezalandırılması hukuk biliminin gayesi olan adaleti sağlamada zorunluluk arz etmektedir. Bu tespitin mevcut haliyle kalması ve cezalandırılmayan bir adaletsizlik olarak varlığını sürdürmesi hukuku güçsüzleştirmekte ve toplumun hukuka olan güvenini kaybetmesine yol açmaktadır. Egemenliği milleti adına kullanan demokratik devlet yöneticilerinin ve hukuk devleti olmanın vermiş olduğu sorumlulukla çalışan bağımsız yargı organlarının, toplumun ve bireyin bu soyut baskıdan kurtulması adına adaleti sağlayacak düzenlemeleri getirmeleri ve uygulamaları sağlamaları kanımızca yerinde olacaktır.

V. KAYNAKÇA

Cin, H. ve Akgündüz, A. (2011). Türk Hukuk Tarihi. İstanbul: Osmanlı Araştırma Vakfı.

Ekinci, E. B. (2008). Osmanlı Hukuku Adalet ve Mülk. İstanbul: Arı Sanat Yayınevi.

Gümüş, A. (2006). “Şiddet Türleri”. Toplumsal Bir Sorun Olarak Şiddet Sempouzyumu. Ankara: Eğitim Sen Yayınları. s. 13-38.

Kocacık, F. (2001) Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Dergisi Şiddet Olgusu Üzerine (Cilt:2, Sayı:1,syf.1-7)

Okumuş, A. (2007). Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Işığında Türkiye’de İfade Hürriyeti. Ankara : Adalet Yayınevi.

Ökçesiz, H. (2003). Hukuk Felsefesi ve Sosyolojisi Arkivi.İçinde: Ökçesiz, H., Düşünce Özgürlüğü Üzerine Düşünceler. (syf. 28-35), İstanbul: İstanbul Barosu Yayınları.

Özsöz, C. (2009) Sosyoloji Notları. İçinde Özsöz, C. Şiddetin Tanımlanması ve Simgesel Şiddet. (syf. 23-31) Ankara: İdeal Copy.

Raynould, P. ve Rials, S. (2011) İletişim. Çev.: İsmail Yerguz, N. Kamil Şevil, Emel Ergun ve Hüsnü Dilli. İstanbul: İletişim Yayınları.

Tanör, B. (1979) TCK 142. Madde Düşünce Özgürlüğü ve Uygulama. İstanbul: Forum Yayınları.

Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlük, <http://tdk.gov.tr>

Yıldırım, Ö. Felsefe Sözlüğü. <http://felsefe.gen.tr>

Dündar, C. Eee-devlet fazla oldun!, (2012, 13 Eylül), Mil

liyet Gazetesi.